

RZEPAK OZIMY

Rzepak ozimy to jedna z najważniejszych roślin nie zbożowych uprawianych w Polsce. Stanowi cenne źródło tłuszczów w żywieniu człowieka i zwierząt a w ostatnich latach stał się także cenioną rośliną energetyczną. W Polsce rzepak uprawiany jest na blisko 900 tys. ha i pod względem wielkości zbiorów ok. 2,7 mln. ton zajmuje zaszczytne 3 miejsce w Unii Europejskiej. Liderami od lat pozostają: Francja, gdzie pozyskuje się około 5 mln ton nasion (czwarta część unijnych zbiorów) oraz Niemcy, ze zbiorami ponad 4 mln ton.

Zaletą uprawy rzepaku jest jego korzystny wpływ na jakość gleby. W płodozmianie z przewagą zbóż, jest pożądanym „przerywnikiem” w monokulturze i wpływa na lepszą produktywność roślin następczych. Stanowi dobry przedplon przede wszystkim dla zbóż ozimych pozostawiając czas na rozłożenie pracy w czasie żniw. Rzepak tworzy w okresie jesiennym zieloną okrywą pola chroniąc glebę przed erozją wodną i glebową, jest również gatunkiem najbardziej wymagającym pod względem wyboru stanowiska jego przygotowania oraz dostarczenia składników pokarmowych. Bardzo ważną kwestią jest właściwy dobór odmian odpowiedni do rejonizacji upraw, który oprócz warunków klimatyczno - glebowych i zastosowania właściwych technologii uprawy znacząco wpływa na finalny wynik produkcji polowej.

W roku 2020 w Krajowym Rejestrze Odmian Uprawnych jest 156 odmian rzepaku ozimego. Odmiany te różnią się znacznie pod względem plenności, dlatego wybór odmiany w dużym stopniu wpływa na efekty produkcyjne i ekonomiczne uprawy rzepaku.

W niniejszym opracowaniu przedstawiamy Państwu wyniki plonowania 57 odmian rzepaku ozimego podzielone na odmiany populacyjne i mieszańcowe.

W celu poszerzenia informacji o badanych odmianach, w opracowaniu zamieszczono plony rzepaku ozimego z sąsiednich stacji: SDOO Cicibór Duży (woj. lubelskie) i ZDOO w Ruskiej Wsi (woj. warmińsko - mazurskie).

Tabela 1

Agrotechniczne i polowe warunki prowadzenia doświadczeń z rzepakiem ozimym w 2020 roku

Wyszczególnienie	Krzyżewo	Ruska Wieś	Cicibór Duży
Kompleks glebowy	zbożowo-pastewny mocny	pszenny dobry	żytni b. dobry
Klasa bonitacyjna gleby	IV a	IV b	III b
pH gleby	6,6	6,7	5,9
Zasobność gleby mg/100 g			
P₂O₅	wysoka	średnia	wysoka
K₂O	średnia	wysoka	wysoka
Mg	średnia	średnia	b. wysoka
Przedplon	jęczmień ozimy	pszenica ozima	groch siewny
Data siewu	24.08.2019	22.08.2019	28.08.2019
Data zbioru	20.07.2020	24.07.2020	23.07.2020
Nawożenie			
N kg/ha	154	160	136
P₂O₅ kg/ha	60	80	85
K₂O kg/ha	90	80	114
S kg/ha	21	30	57
Insektycydy dawka na ha	Inazuma 130WG 0,3 kg Dursban 480EC 0,6 l	Delmetros 100 EC0,5 l Los Owados 200SE 0,25 l Karate Zeon 050CS 0,15 l Insodex 480EC 0,6 l Delux 050CS 0,1 l	Pyrifos 480EC 0,6 l Proteus 110OD 0,5 l
Herbicydy dawka na ha	Butisan Star 416SC 2,5 l	Mezatos 500SC 1,5 l Efektor 360CS 0,25 l Baristo 560SC 1,2 l Jenot 100EC 0,4 l Agrosar 360SL 3,0 l	Boa 480EC 0,2 l Agil S 100EC 0,2 l Nawigator 360SL 0,5 l
Inne zabiegi dawka na ha	-	Bukat 500SC 0,4 l Dafne 250EC 0,5 l Atropos 500EC 0,9 l Mepik 300 SL 0,6 l	-

Tabela 2
Plon nasion rzepaku ozimego w roku 2020

Lp.	Odmiana	Krzyżewo	Ruska Wieś	Cicibór Duży	Średni plon	Odchylenie od wzorca	Procent wzorca
		dt·ha ⁻¹					
	Średnia	48,9	60,9	38,8	49,5	0,4	100
	<u>Wzorzec</u>	<u>51,8</u>	<u>62,7</u>	<u>39,6</u>	<u>49,1</u>	<u>x</u>	<u>100</u>
<i>odmiany wzorcowe - populacyjne</i>							
1	ES Valegro	50,1	57,0	36,9	47,9	-3,4	93
2	SY Ilona	49,5	55,3	32,9	45,8	-5,5	89
<i>odmiany z Krajowego rejestru - populacyjne</i>							
3	Bazalt	48,2	52,8	30,4	43,7	-7,6	85
4	Birdy	47,9	51,3	39,4	46,1	-5,2	90
5	Derrick	43,3	59,7	41,9	48,2	-3,1	94
6	ES Fuego	47,6	57,1	26,7	43,7	-7,6	85
7	Galileus	41,6	58,4	37,8	45,9	-5,4	90
8	Gemini	44,1	55,6	38,6	46	-5,3	90
9	Hevelius	43,9	54,2	35,5	44,5	-6,8	87
<i>odmiany wzorcowe - mieszańcowe</i>							
10	Architect	53,1	70,7	43,8	55,8	4,5	109
11	Duke	54,5	67,7	44,7	55,6	4,3	108
<i>odmiany z Krajowego rejestru - mieszańcowe</i>							
12	Absolut	54,6	63,8	49,1	55,8	4,5	109
13	Advocat	50,2	65,7	41,9	52,5	1,2	102
14	Alasco ^{kk}	51,5	58,5	36,1	48,6	-2,7	95
15	Ambassador	49,9	66,7	36,7	51,0	-0,3	99
16	Angelico	54,9	71,6	42,4	56,2	4,9	110
17	Anniston	45,0	65,8	37,2	49,3	-2,0	96
18	Arkansas	47,5	63,8	40,8	50,6	-0,7	99
19	Artemis	43,0	66,6	40,9	50,1	-1,2	98
20	Aspect	52,7	60,6	36,6	49,9	-1,4	97
21	Astana	52,6	67,9	35,2	51,8	0,5	101
22	Atora	44,2	60,4	41,5	48,6	-2,7	95
23	Augusta ^{kk}	44,8	55,5	35,6	45,2	-6,1	88
24	Aurelia	53,2	70,0	45,6	56,2	4,9	110
25	Bonanza	51,1	57,2	37,5	48,5	-2,8	95
26	Chopin	42,8	66,7	42,3	50,5	-0,8	98

27	Copernicus	46,7	52,4	33,5	44,1	-7,2	86
28	DK Expansion	54,9	59,3	38,9	51,0	-0,3	99
29	DK Expiro	56,1	61,6	43,1	53,5	2,2	104
30	DK Exporter	54,6	63,8	49,1	52,8	1,5	103
31	DK Extract	50,2	65,7	41,9	50,4	-0,9	98
32	Dominator	51,5	58,5	36,1	53,4	2,1	104
33	Dynamic	49,9	66,7	36,7	55,6	4,3	108
34	Einstein	54,9	71,6	42,4	51,0	-0,3	99
35	ES Cesario	45,0	65,8	37,2	45,6	-5,7	89
36	ES Imperio	47,5	63,8	40,8	50,6	-0,7	99
37	Hamilton	43,0	66,6	40,9	47,0	-4,3	92
38	Inspiration	52,7	60,6	36,6	50,0	-1,3	98
39	INV 1165	52,6	67,9	35,2	46,6	-4,7	91
40	INV 1188	44,2	60,4	41,5	49,4	-1,9	96
41	Kicker	44,8	55,5	35,6	48,8	-2,5	95
42	Kuga	53,2	70,0	45,6	45,4	-5,9	89
43	Luciano KWS	51,1	57,2	37,5	53,1	1,8	104
44	Popular	42,8	66,7	42,3	43,9	-7,4	86
45	Prince	46,7	52,4	33,5	50,9	-0,4	99
46	Ragnar	54,9	59,3	38,9	45,4	-5,9	89
47	Riccardo KWS	56,1	61,6	43,1	50,7	-0,6	99
48	Stefano KWS	56,4	62,0	40,2	52,5	1,2	102
49	SY Florian	50,5	60,5	40,5	50,3	-1,0	98
50	SY Florida	50,2	67,8	42,4	44,6	-6,7	87
51	SY Iowa	53,5	65,7	47,7	52,9	1,6	103
52	Taifun	51,6	60,4	41,2	47,6	-3,7	93
53	Tatiana	45,8	58,5	32,8	48,4	-2,9	94
54	Tigris	53,4	60,4	42,5	52,0	0,7	101
<i>odmiana z Krajowego rejestru – mieszańcowa, półkarłowa</i>							
55	Thure	43,4	55,5	44,1	47,6	-3,7	93
<i>odmiany z katalogu CCA po doświadczeniach rozpoznawczych - mieszańcowe</i>							
56	Marc KWS	46,9	59,1	44,2	50,0	-1,3	98
57	Trezzor	45,8	57,4	37,3	46,8	-4,5	91

- odmiany wzorcowe zaznaczono pogrubioną czcionką

^{kk} - odmiana o dużej odporności na kiłę kapusty

^{pk} - odmiana półkarłowa

Tabela 3
Plon nasion rzepaku ozimego w latach 2018-2020

Lp.	Odmiana	Rok			Lata	
		2018	2019	2020	2018-2020	2019-2020
	<u>Wzorzec</u>	<u>51,1</u>	<u>44,4</u>	<u>49,1</u>	<u>48,2</u>	<u>46,8</u>
<i>odmiany wzorcowe - populacyjne</i>						
1	ES Valegro	88	93	93	91	93
2	SY Ilona	101	93	89	94	91
<i>odmiany z Krajowego rejestru - populacyjne</i>						
3	Bazalt	92	94	85	90	90
4	Birdy	87	95	90	91	93
5	Derrick		95	94		95
6	ES Fuego			85		
7	Galileus		96	90		93
8	Gemini			90		
9	Hevelius		85	87		86
<i>odmiany wzorcowe - mieszańcowe</i>						
10	Architect	110	111	109	110	110
11	Duke	101	103	108	104	106
<i>odmiany z Krajowego rejestru - mieszańcowe</i>						
12	Absolut		108	109		109
13	Advocat		110	102		106
14	Alasco ^{kk}		93	95		94
15	Ambassador			99		
16	Angelico		105	110		108
17	Anniston	102	109	96	102	103
18	Arkansas		104	99		102
19	Artemis			98		
20	Aspect		109	97		103
21	Astana		107	101		104
22	Atora	103	97	95	98	96
23	Augusta ^{kk}		96	88		92
24	Aurelia			110		
25	Bonanza	93	98	95	95	97
26	Chopin		104	98		101
27	Copernicus	101	108	86	98	97
28	DK Expansion	108	105	99	104	102
29	DK Expiro			104		
30	DK Exporter			103		

31	DK Extract	101	108	98	102	103
32	Dominator			104		
33	Dynamic			108		
34	Einstein	99	97	99	98	98
35	ES Cesario	109	97	89	98	93
36	ES Imperio	107	108	99	105	104
37	Hamilton	97	108	92	99	100
38	Inspiration	101	100	98	100	99
39	INV 1165	114	100	91	102	96
40	INV 1188			96		
41	Kicker	100	102	95	99	99
42	Kuga	88	99	89	92	94
43	Luciano KWS			104		
44	Popular	97	97	86	93	92
45	Prince		101	99		100
46	Ragnar		101	89		95
47	Riccardo KWS			99		
48	Stefano KWS	107	104	102	104	103
49	SY Florian			98		
50	SY Florida	87	88	87	87	88
51	SY Iowa		97	103		100
52	Taifun	97	94	93	95	94
53	Tatiana		101	94		98
54	Tigris	105	102	101	103	102
<i>odmiana z Krajowego rejestru – mieszańcowa, półkarłowa</i>						
55	Thure	98	94	93	95	94
<i>odmiany z katalogu CCA po doświadczeniach rozpoznawczych - mieszańcowe</i>						
56	Marc KWS			98		
57	Trezzor	99	103	91	98	97
Liczba doświadczeń		3	3	3	9	6

- wzorzec: 2018: odmiany populacyjne - ES Valegro, SY Ilona; odmiany mieszańcowe - DK Expiro, Architect

- wzorzec 2019: odmiany populacyjne - ES Valegro, SY Ilona; odmiany mieszańcowe - DK Expiro, Architect

- wzorzec 2020: odmiany populacyjne - ES Valegro, SY Ilona; odmiany mieszańcowe - Architect, Duke

Tabela 4

Ważniejsze cechy rolnicze i porażenie przez choroby rzepaku ozimego w 2020 roku

Lp.	Odmiana	Wysokość roślin cm	Wyleganie %	Dojrzałość techniczna l.dni od 01.01	Choroby	
					Zgnilizna twardzikowa %	Czerń krzyżowych skala 9°
	<u>Wzorzec</u>	<u>134</u>	<u>3</u>	<u>194</u>	<u>8</u>	<u>6</u>
<i>odmiany wzorcowe - populacyjne</i>						
1	ES Valegro	129	4	194	5	6
2	SY Ilona	125	4	195	5	6
<i>odmiany z Krajowego rejestru - populacyjne</i>						
3	Bazalt	135	6	194	5	6
4	Birdy	141	5	193	6	6
5	Derrick	134	4	194	10	6
6	ES Fuego	132	4	193	9	6
7	Galileus	127	21	194	5	6
8	Gemini	131	4	194	7	6
9	Hevelius	133	14	192	11	6
<i>odmiany wzorcowe - mieszańcowe</i>						
10	Architect	145	3	193	14	6
11	Duke	137	3	193	8	6
<i>odmiany z Krajowego rejestru - mieszańcowe</i>						
12	Absolut	139	12	192	10	6
13	Advocat	138	7	194	6	6
14	Alasco ^{kk}	139	5	192	13	6
15	Ambassador	133	3	193	14	6
16	Angelico	149	7	193	11	6
17	Anniston	146	4	193	12	6
18	Arkansas	140	12	194	9	6
19	Artemis	148	9	192	12	6
20	Aspect	141	5	192	11	6
21	Astana	132	7	193	12	6
22	Atora	134	6	192	8	6
23	Augusta ^{kk}	143	4	191	17	6
24	Aurelia	133	5	192	8	6
25	Bonanza	140	4	193	9	6
26	Chopin	135	4	192	6	6
27	Copernicus	136	3	192	11	6
28	DK Expansion	138	4	193	9	6
29	DK Expiro	137	13	192	8	6
30	DK Exporter	131	4	193	14	6

31	DK Extract	132	10	193	11	6
32	Dominator	136	3	193	6	6
33	Dynamic	140	4	193	6	6
34	Einstein	132	8	192	7	6
35	ES Cesario	127	5	191	13	6
36	ES Imperio	130	4	191	6	6
37	Hamilton	132	6	193	7	6
38	Inspiration	135	5	192	9	6
39	INV 1165	134	3	192	9	5
40	INV 1188	136	5	192	18	6
41	Kicker	136	6	192	9	6
42	Kuga	129	6	192	9	6
43	Luciano KWS	139	4	192	18	6
44	Popular	132	4	193	6	6
45	Prince	130	4	192	6	6
46	Ragnar	132	5	191	10	6
47	Riccardo KWS	141	5	192	12	6
48	Stefano KWS	147	4	192	9	6
49	SY Florian	135	7	194	5	6
50	SY Florida	141	5	192	10	6
51	SY Iowa	132	4	194	9	6
52	Taifun	127	12	193	5	6
53	Tatiana	124	5	191	11	6
54	Tigris	134	5	193	6	6
<i>odmiana z Krajowego rejestru - mieszańcowa, półkarłowa</i>						
55	Thure pk	124	3	192	5	6
<i>odmiany z katalogu CCA po doświadczeniach rozpoznawczych - mieszańcowe</i>						
56	Marc KWS	142	5	193	7	6
57	Trezzor	134	5	192	13	6